การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

เทศบาลตำบลชะมาย

อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

๑. หลักการและเหตุผล

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ รับทราบมติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ในการประชุม คตช. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่เสนอให้รัฐบาลประกาศให้ “ปี ๒๕๖๐ เป็นปีแห่งการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุมัติอนุญาตของทางราชการต่อต้านการ เรียกรับสินบนทุกรูปแบบ” นั้น

และสืบเนื่องจากองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) วิเคราะห์ในปีที่ผ่านๆ มาประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยมีนโยบาย การแก้ไขปัญหาการทุจริตต่าง ๆ เช่น มีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับระบบงบประมาณ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกในการอนุมัติอนุญาต การผลักดันให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงกระบวนงานและ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น ตลอดจนมีการลงโทษที่ผู้กระทำการทุจริต แต่ปัญหาการทุจริตต่างๆ ก็ยังคงมีอยู่ซึ่ง อาทิเช่น ปัญหาการจ่ายเงินสินบนให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแลกกับการได้รับการอนุมัติ อนุญาต การอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ หรือเพื่อเพิ่มโอกาสและความได้เปรียบในการแข่งขัน ประกอบกับยังคงปรากฏข่าวเกี่ยวกับการทุจริตในการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว การเรียกรับสินบนของเจ้าน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรของรัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตัวอยู่เป็นระยะ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ถึงแม้ว่า ที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐจะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย การพัฒนาการดำเนินงานโดยนำระบบเทคโนโลยี มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนระยะเวลาในการติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ แต่ยังส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ประเมินรวมถึงการขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการตรวจสอบและลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐ นอกจากนี้ ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่จริงจังของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ประเมิน ทั้งนี้ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ได้มีข้อเสนอแนะให้กับทุกประเทศควรเสริมสร้างให้กระบวนการยุติธรรมมีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซง รวมถึงส่งเสริมระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม สร้างความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใสในระบบศาลยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย กระบวนการนิติบัญญัติ และระบบการบริหารจัดการ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้าถึงข้อมูลและตรวจสอบได้ สร้างกลไกส่งเสริมความซื่อตรงและกลไกการตรวจสอบ การสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินคดีกับการทุจริตที่สร้างความเสียหายหรือมีผลกระทบในวงกว้างในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) นั้น รัฐบาลและภาคการเมืองต้องแสดงออกเพื่อให้สาธารณชนเห็นอย่างชัดแจ้งว่ารัฐบาลได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยเฉพาะการเน้นย้ำในเรื่องความเคร่งครัดเอาจริงเอาจังในการบังคับใช้กฎหมาย การแสดงเจตจำนงทางการเมืองที่มุ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสุจริต ปราศจากการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม โดยการสร้างความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนภาคประชาสังคมและประชาชนทั่วไป อย่างกว้างขวางด้วยความมุ่งมั่น

ดังนั้น เพื่อให้เป็นการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตอย่างเป็นระบบและสามารถนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์และเป็นเครื่องมือในการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต เทศบาลตำบลชะมายจึงจัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบนภายในองค์กร

๒. ความหมายและคำจำกัดความ

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง ความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานของรัฐ ความเสี่ยงสามารถวัดได้ในรูปของผลกระทบและโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น

การทุจริต (Fraud) หมายถึง การกระทำที่กฎหมายระบุว่าเป็นการฉ้อฉล หลอกลวง ปกปิด หรือละเมิดอำนาจหน้าที่ตามความรับผิดชอบ และเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยปราศจากการข่มขู่ บังคับ หรือมีเหตุบีบคั้นจากผู้อื่น การทุจริต คือ การกระทำของบุคคลหรือองค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน เงินทอง หรือเป็นการกระทำเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ทางธุรกิจอื่น

โอกาส (Opportunity) หมายถึง โอกาส เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เอื้ออำนวย มีสิ่งล่อตาล่อใจที่เปิดโอกาสจะฉกฉวยผลประโยชน์เนื่องจากความบกพร่องหรือจุดอ่อนของระบบงาน หรือช่องว่างของกฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ทำได้

ความกดดัน (Pressure) หมายถึง ความกดดันและแรงกดดันเมื่อเกิดเหตุการณ์คับขันจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือสภาวะที่ผลักดันบังคับให้บุคคลต้องกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีผลต่อทัศนคติ ความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม

แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง ภาวะที่ผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมอย่างมีจุดหมาย เช่น ความต้องการ ความปรารถนา และความอยาก

ความโลภ (Greed) หมายถึง ความอยากได้ไม่รู้จักพอ

ความต้องการ (Need) หมายถึง ความอยากได้หรือประสงค์จะได้ เมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายขาดความสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้น มีแรงขับเคลื่อนภายในเกิดขึ้นทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรนเพื่อตอบสนองความต้องการ

ความคาดหวัง (Expectation) หมายถึง ความเชื่อว่าบางสิ่งบางอย่างจะเกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยงและการวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อจัดลำดับความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อการบรรลุหมายเป้าขององค์กร โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) หมายถึง คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๒ ปัจจัย คือ โอกาสที่เกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

๓. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๓.๑ เพื่อให้เข้าใจจุดเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริต

๓.๒ เพื่อปรับปรุงกลไกการทำงาน ยับยั้งการทุจริต และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่

๓.๓ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้บริหารราชการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้

๓.๔ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๔. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน แบ่งออกเป็น ๔ ประเด็น ดังนี้

๔.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘

๔.๒ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๔.๓ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง

๔.๔ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล

๕. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑) การระบุความเสี่ยง

๒) การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

๓) เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

๔) การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

๕) แผนบริหารความเสี่ยง

๕.๑ การระบุความเสี่ยง เป็นขั้นตอนการระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่สร้างผลกระทบหรือความเสียหาย หรือก่อให้เกิดความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงาน ทั้งในด้านกลยุทธ์ การปฏิบัติการ การรายงาน การปฏิบัติตามกฎหมาย และในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยขั้นตอนนี้มีความสำคัญ คือ ต้องทำการระบุความเสี่ยงด้วยการค้นหารูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงให้ละเอียดมากที่สุด และต้องไม่นำปัญหาของหน่วยงานในปัจจุบันมาปนกับความเสี่ยงการทุจริต แบ่งประเภทความเสี่ยง ดังนี้

Known Factor คือ ความเสี่ยงทั้งปัญหาและพฤติกรรมที่รับรู้ว่าเคยเกิดขึ้นมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติว่าเคยเกิดขึ้นแล้ว

Unknown Factor คือ ความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์หรือประมาณการล่วงหน้าว่าอาจจะเกิดปัญหาหรือพฤติกรรมที่ส่งผลเกิดความเสี่ยงการทุจริต

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง	
		Known Factor	Unknown Factor
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการพ.ศ. ๒๕๕๘			
๑	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ		√
๒	ขั้นตอนการพิจารณาขอรับใบอนุญาตอาจใช้ระยะเวลามากกว่าที่กำหนด มีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเรียกรับสินบน		√
๓	ขั้นตอนการใช้ดุลพินิจ ในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่รู้จักกับผู้ขอรับบริการ เอกสารที่จะต้องใช้ประกอบคำขออาจไม่ครบถ้วน แต่มีการรับเรื่องและดำเนินการออกใบอนุญาตให้		√
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ			
๑	การปลอมแปลงเอกสารทางราชการเพื่อเบิกเงินราชการ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ฯลฯ		√
๒	การออกใบเสร็จรับเงิน มีการเขียนต้นฉบับกับสำเนาไม่ตรงกัน ทั้งชื่อผู้รับ วันที่ จำนวนเงิน	√	
การจัดซื้อจัดจ้าง			
๑	การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะเพื่อเอื้อต่อผู้ขายบางราย เช่น ระบุยี่ห้อ ระบุคุณสมบัติผู้เสนอราคา เป็นต้น		√
๒	การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบรายการตามสัญญาจ้าง โดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง		√
๓	คณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง ไม่ได้ตรวจสอบสิ่งที่ว่าจ้างจริง แต่มีการเจรจากับผู้รับจ้างและใช้เพียงข้อมูลตามที่ผู้รับจ้างได้แจ้งไว้เท่านั้น		√
การบริหารงานบุคคล			
๑	การซื้อขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย		√
๒	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อแลกกับการรับฝากลูกหลานเข้าทำงาน		√

๕.๒ **การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง** เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์เหตุการณ์ความเสี่ยง เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละเหตุการณ์ ออกตามรายสี โดยวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และประเมินระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) เพื่อประโยชน์ในการตอบสนองความเสี่ยง

ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) พิจารณาจากสถิติการเกิดเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยกำหนดไว้ ๕ ระดับ ดังนี้

ระดับ	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	ต่ำ	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	ต่ำมาก	โอกาสเกิดการทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) พิจารณาระดับความรุนแรงหรือผลกระทบในแต่ละด้าน โดยกำหนดไว้ ๕ ระดับ ดังนั้น

ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน / สถานการเงิน / เจ้าหน้าที่ ในระดับสูงมาก
๔	สูง	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน / สถานการเงิน / เจ้าหน้าที่ ในระดับสูง
๓	ปานกลาง	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน / สถานการเงิน / เจ้าหน้าที่ ในระดับปานกลาง
๒	ต่ำ	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน / สถานการเงิน / เจ้าหน้าที่ ในระดับน้อย
๑	ต่ำมาก	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน / สถานการเงิน / เจ้าหน้าที่ ในระดับน้อยมาก

การประเมินระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงสถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการ วิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดและผลกระทบหรือความรุนแรงหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น

ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง X ผลกระทบของความเสี่ยงที่จะเกิด			
คะแนน ระดับความเสี่ยง	**ระดับความเสี่ยง**	**คำอธิบาย**	**สี**
๑๕ – ๒๕	สูงมาก	ความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่องจนกว่าความเสี่ยงนั้นจะลดลงหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้	สีแดง
๙ – ๑๔	สูง	ความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องเพิ่มกิจกรรมการควบคุม ควบคุมภายในและมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้	สีส้ม
๔ – ๘	ปานกลาง	ยอมรับความเสี่ยง สามารถใช้ความรอบคอบและความระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน อาจปรับปรุงกิจกรรมการควบคุมภายใน	สีเหลือง
๑ - ๓	ต่ำ	ยอมรับความเสี่ยง อาจติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ	สีเขียว

ตารางระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

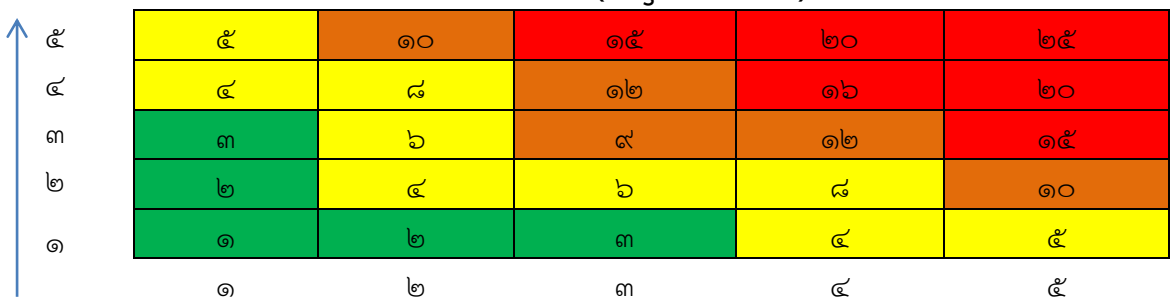

๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕
	๑	๒	๓	๔	๕

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับคะแนน	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการพ.ศ. ๒๕๕๘						
๑	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาตไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ	(๓ x ๒) ๖				
๒	ขั้นตอนการพิจารณาขอรับใบอนุญาตอาจใช้ระยะเวลามากกว่าที่กำหนดมีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเรียกรับสินบน	(๓ x ๒) ๖				
๓	ขั้นตอนการใช้ดุลพินิจ ในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่รู้จักกับผู้ขอรับบริการเอกสารที่จะต้องใช้ประกอบคำขออาจไม่ครบถ้วน แต่มีการรับเรื่องและดำเนินการออกใบอนุญาตให้	(๓ x ๒) ๖				
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ						
๑	การปลอมแปลงเอกสารทางราชการเพื่อเบิกเงินราชการ เช่น ค่าล่วงเวลาค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ฯลฯ	(๒ x ๒) ๔				
๒	การออกใบเสร็จรับเงิน มีการเขียนต้นฉบับกับสำเนาไม่ตรงกัน ทั้งชื่อผู้รับ วันที่ จำนวนเงิน	(๒ x ๒) ๔				
การจัดซื้อจัดจ้าง						
๑	การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะเพื่อเอื้อต่อผู้ขายบางราย เช่น ระบุยี่ห้อ ระบุคุณสมบัติผู้เสนอราคา เป็นต้น	(๔ x ๓) ๑๒				
๒	การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบรายการตามสัญญาจ้าง โดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง	(๕ x ๕) ๒๕				
๓	คณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง ไม่ได้ตรวจสอบสิ่งที่ว่าจ้างจริง แต่มีการเจรจากับผู้รับจ้างและใช้เพียงข้อมูลตามที่ผู้รับจ้างได้แจ้งไว้เท่านั้น	(๕ x ๕) ๒๕				
การบริหารงานบุคคล						
๑	การซื้อขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้ง โยกย้าย การดำเนินการทางวินัย	(๓ x ๓) ๙				
๒	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อแลกกับการรับฝากลูกหลานเข้าทำงาน	(๑ x ๓) ๓				

๕.๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง เป็นการประเมินพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริตที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมากที่เป็น สีส้ม และสีแดง มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม โดยนำระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีเกณฑ์ดังนี้

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

คำอธิบายของผลกระทบ	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง		
	SHOULD	MUST	
	๑	๒	๓
เป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นมีมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ค่าของ MUST จะอยู่ในระดับ ๓หรือ๒		√	√
เป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนกระบวนงานนั้นๆ แสดงกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นมีมีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD จะอยู่ในระดับ ๑	√		

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

คำอธิบายของผลกระทบ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ		
	๑	๒	๓
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น เกี่ยวผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakehers รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคีเครือข่าย		√	√
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial		√	√
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer / User		√	√
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น มีผลกระทบต่อกระบวนงานภายใน Internal Process	√	√	
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth	√	√	

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง (A)			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (B)			ค่าความเสี่ยงรวม (A X B)
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการพ.ศ. ๒๕๕๘								
๑	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาตไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ		√			√		(๒ x ๒) ๔
๒	ขั้นตอนการพิจารณาขอรับใบอนุญาตอาจใช้ระยะเวลามากกว่าที่กำหนดมีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเรียกรับสินบน			√			√	(๓ x ๓) ๙
๓	ขั้นตอนการใช้ดุลพินิจ ในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่รู้จักกับผู้ขอรับบริการ เอกสารที่จะต้องใช้ประกอบคำขออาจไม่ครบถ้วน แต่มีการรับเรื่องและดำเนินการออกใบอนุญาตให้		√			√		(๒ x ๒) ๔
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ								
๑	การปลอมแปลงเอกสารทางราชการเพื่อเบิกเงินราชการ เช่น ค่าล่วงเวลาค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ฯลฯ			√			√	(๓ x ๓) ๙
๒	การออกใบเสร็จรับเงิน มีการเขียนต้นฉบับกับสำเนาไม่ตรงกัน ทั้งชื่อผู้รับ วันที่ จำนวนเงิน		√			√		(๒ x ๒) ๔
การจัดซื้อจัดจ้าง								
๑	การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะเพื่อเอื้อต่อผู้ขายบางราย เช่น ระบุยี่ห้อ ระบุคุณสมบัติผู้เสนอราคาเป็นต้น			√			√	(๓ x ๓) ๙
๒	การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบรายการตามสัญญาจ้าง โดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง			√			√	(๓ x ๓) ๙
๓	คณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง ไม่ได้ตรวจสอบสิ่งที่ว่าจ้างจริง แต่มีการเจรจากับผู้รับจ้างและใช้เพียงข้อมูลตามที่ผู้รับจ้างได้แจ้งไว้เท่านั้น			√			√	(๓ x ๓) ๙
การบริหารงานบุคคล								
๑	การซื้อขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย	√			√			(๑ x ๒) ๒
๒	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อแลกกับการรับฝากลูกหลานเข้าทำงาน	√			√			(๑ x ๒) ๒

๕.๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง เป็นการนำค่าความเสี่ยงรวมมาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมี ๓ ระดับ คือ ดี พอใช้ หรืออ่อน ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน ๓ – ๙ เท่านั้น โดยมีค่าคะแนนจากการประเมิน ดังนี้

ค่าคะแนน

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนน ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

การประเมินค่าคะแนนเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
	ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง

ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน (คุณภาพการจัดการ)

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้ เนื่องจากมีความหละหลวมและมีประสิทธิผลการควบคุมไม่สามารถทำให้มั่นใจได้อย่างสมเหตุสมผลว่า จะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการพ.ศ. ๒๕๕๘					
๑	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติอนุญาตไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ	ดี		√	
๒	ขั้นตอนการพิจารณาขอรับใบอนุญาตอาจใช้ระยะเวลามากกว่าที่กำหนดมีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเรียกรับสินบน	ดี		√	
๓	ขั้นตอนการใช้ดุลพินิจ ในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่รู้จักกับผู้ขอรับบริการ เอกสารที่จะต้องใช้ประกอบคำขออาจไม่ครบถ้วน แต่มีการรับเรื่องและดำเนินการออกใบอนุญาตให้	ดี		√	
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ					
๑	การปลอมแปลงเอกสารทางราชการเพื่อเบิกเงินราชการ เช่น ค่าล่วงเวลาค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ฯลฯ	พอใช้		√	
๒	การออกใบเสร็จรับเงิน มีการเขียนต้นฉบับกับสำเนาไม่ตรงกัน ทั้งชื่อผู้รับ วันที่ จำนวนเงิน	พอใช้		√	
การจัดซื้อจัดจ้าง					
๑	การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะเพื่อเอื้อต่อผู้ขายบางราย เช่น ระบุยี่ห้อ ระบุคุณสมบัติผู้เสนอราคา เป็นต้น	พอใช้			√
๒	การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบรายการตามสัญญาจ้างโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง	พอใช้			√
๓	คณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง ไม่ได้ตรวจสอบสิ่งที่ว่าจ้างจริง แต่มีการเจรจากับผู้รับจ้างและใช้เพียงข้อมูลตามที่ผู้รับจ้างได้แจ้งไว้เท่านั้น	พอใช้			√
การบริหารงานบุคคล					
๑	การซื้อขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย	ดี	√		
๒	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อแลกกับการรับฝากลูกหลานเข้าทำงาน	ดี	√		

๕.๕ แผนบริหารความเสี่ยง เป็นการนำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน และมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประกอบการจัดทำมาตรการในครั้งนี้ โดยมีมาตรการความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้

มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา จัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตเพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิน ประจำปีงบประมาณ

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการพ.ศ. ๒๕๕๘	๑) การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติอนุญาตไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ ๒) ขั้นตอนการพิจารณาขอรับใบอนุญาตอาจใช้ระยะเวลามากกว่าที่กำหนดมีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเรียกรับสินบน ๓) ขั้นตอนการใช้ดุลพินิจ ในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่รู้จักกับผู้ขอรับบริการ เอกสารที่จะต้องใช้ประกอบคำขออาจไม่ครบถ้วน แต่มีการรับเรื่องและดำเนินการออกใบอนุญาตให้	ปานกลาง ปานกลาง ปานกลาง	๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต ๒) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบโดยไม่ขัดต่อข้อปฏิบัติ กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่หน่วยงานถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ๔) จัดทำคู่มือและขั้นตอนกระบวนงานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาตให้มีความชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกันพร้อมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ จัดทำช่องแสดงความคิดเห็นหรือช่องทางการร้องเรียนร้องทุกข์ กรณีที่ไม่ได้รับความสะดวกในการขอรับบริการ ๕. มีการจัดทำมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ ๖. มีการจัดทำมาตรการ NO Gift Policy เพื่อสร้างจิตสำนึกและตระหนักในความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	๑) การปลอมแปลงเอกสารทางราชการเพื่อเบิกเงินราชการ เช่น ค่าล่วงเวลาค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ฯลฯ ๒) การออกใบเสร็จรับเงิน มีการเขียนต้นฉบับกับสำเนาไม่ตรงกัน ทั้งชื่อผู้รับ วันที่ จำนวนเงิน	ปานกลาง ปานกลาง	๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต ๒) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบโดยไม่ขัดต่อข้อปฏิบัติ กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่หน่วยงานถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ๔) มีการแต่งตั้งคณะตรวจสอบการทำงานด้านการเงิน ๕) มีการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่กำหนด ๖. มีการจัดทำมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ ๗. มีการจัดทำมาตรการ NO Gift Policy เพื่อสร้างจิตสำนึกและตระหนักในความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	๑) การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะเพื่อเอื้อต่อผู้ขายบางราย เช่น ระบุยี่ห้อ ระบุคุณสมบัติผู้เสนอราคา เป็นต้น ๒) การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบรายการตามสัญญาจ้าง โดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง ๓) คณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง ไม่ได้ตรวจสอบสิ่งที่ว่าจ้างจริง แต่มีการเจรจากับผู้รับจ้างและใช้เพียงข้อมูลตามที่ผู้รับจ้างได้แจ้งไว้เท่านั้น	สูง สูง สูง	๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต ๒) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบโดยไม่ขัดต่อข้อปฏิบัติ กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่หน่วยงานถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ๔) มีการแต่งตั้งคณะทำงานตามขั้นตอนกระบวนงานจัดซื้อจัดจ้าง และมีการจัดทำรายงานการปฏิบัติงานของคณะทำงานแต่ละชุด ๕) เปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างสู่สาธารณะเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบโดยทั่วกัน พร้อมทั้งสามารถให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินงานได้ทุกขั้นตอน ๖. มีการจัดทำมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ ๗. มีการจัดทำมาตรการ NO Gift Policy เพื่อสร้างจิตสำนึกและตระหนักในความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๔. การบริหารงานบุคคล	๑) การซื้อขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย ๒) การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อแลกกับการรับฝากลูกหลานเข้าทำงาน	ต่ำ ต่ำ	๑. กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต ๒. ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบโดยไม่ขัดต่อข้อปฏิบัติ กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓. ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่หน่วยงานถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ๔. มีการจัดทำมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ ๕. มีการจัดทำมาตรการ NO Gift Policy เพื่อสร้างจิตสำนึกและตระหนักในความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส